

Gemeente Renkum

Verantwoordelijk team
Financiën

Nummer
7

Kenmerk
167542

Raad d.d.
28 juni 2023

Paragraaf begroting
N.v.t.

Portefeuillehouder
M. Mulder

Steller
D.F. van Hal

Datum
23 mei 2023

Onderwerp
Voorjaarsnota 2023

Geadviseerd besluit

Vaststellen van de Voorjaarsnota 2023. Daarbij vragen wij u:

1. goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2023 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2024-2027;
2. kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien;
3. kennis te nemen van de voortgang inzake de invulling van bijstellingen en ombuigingen;
4. het beschikbaar stellen van de kredieten zoals voorgesteld in het onderdeel investeringskredieten;
5. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2023.

Toelichting op beslispunten

Op grond van de Financiële verordening is de voorjaarsnota het eerste bijstellingsmoment van de begroting. Met de voorjaarsnota wordt het *financiële* kader geschapen voor de meerjarenbegroting 2024-2027 op basis van continuering van het huidige beleid. Het beleidsmatig perspectief voor de Begroting 2024 wordt normaal gesproken vastgelegd in de perspectiefnota. Gezien de huidige financiële situatie bieden we dit jaar geen perspectiefnota, maar een perspectiefbrief aan.

Structureel sluitende begroting 2024

Wij staan voor gezonde gemeentefinanciën en een duurzaam financieel evenwicht. Dit betekent een evenwichtige begroting op de korte en de lange termijn. De financiën van de gemeente(n) staan echter onder druk. Het uitgangspunt is dat we een sluitende begroting maken binnen de toezichtskaders van de Provincie. Dit betekent dat tegenover de structurele uitgaven in 2024 ook structurele inkomsten staan.

2026 en verder ('ravijnjaar')

De Meicirculaire wordt eind mei/ begin juni verwacht. Het is niet mogelijk de uitkomsten van de Meicirculaire in de voorjaarsnota te verwerken. Om deze reden zullen de uitkomsten in een raadsbrief aangeboden worden.

Het algemene beeld op basis van de voorjaarsnota van het rijk is dat de middelen voor de periode tot en met 2025 toereikend zullen zijn. Daarnaast zullen we in de meicirculaire eenmalig middelen ontvangen die we hebben aangevraagd via de compensatieregeling 'Onderbreking financiersystematiek voorgedij en 18+'. Vanaf 2026 zijn de inkomsten vanuit het Rijk echter fors lager (door aanpassing van de normeringsmethodiek en einde Regeerakkoord). Het Rijk werkt aan een nieuwe financieringsystematiek vanaf 2026. In aanloop daar naartoe heeft het kabinet in september 2022 voor gemeenten eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar gesteld. Dit

bedrag komt nu vanaf 2027 structureel beschikbaar, maar meer ook niet. Het is het van belang om nu al voor te sorteren op deze situatie.

Aanpak Voorjaarsnota

Om aan de financiële kaders te voldoen, hebben we ons bij ontwikkelingen telkens de vraag gesteld of deze onoverkomelijk, onvermijdelijk en onuitstelbaar zijn. Ook hebben we kritisch gekeken naar het opnemen van structurele nieuwe budgetten en bijstelling van huidige budgetten. Daar waar mogelijk hebben we dekking gezocht binnen bestaande budgetten. Want het tekort in 2026 verder vergroten brengt in de huidige omstandigheden flinke risico's met zich mee.

Desondanks leggen we in de Voorjaarsnota een aantal bijstellingen aan u voor, waardoor het saldo onder druk staat. In afwachting van besluiten op rijksniveau, hebben we nog geen plannen en maatregelen getroffen om de financiële situatie vanaf 2026 op te lossen. Wanneer er geen oplossing komt vanuit het Rijk, zullen wij daar alsnog (en op korte termijn) mee aan de slag moeten.

Beoogd effect

Door middel van vaststelling van deze voorjaarsnota stelt u de *financiële* kaders voor de Begroting 2024 vast.

Kader

In de financiële verordening is opgenomen dat de voorjaarsnota het eerste bijstelmoment vormt van de begroting. Hiermee wordt recht gedaan aan uw budgetrecht.

Argumenten

In deze voorjaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2023. Verder scheppen wij het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren wij de budgetten binnen het bestaande beleid.

Tevens vragen we u nieuwe kredieten beschikbaar te stellen en rapporteren wij over de inzet van de stelpost onvoorzien, de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Ad 1. Goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2023 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2024-2027

Om gemakkelijker zichtbaar te maken welke bijstellingen het resultaat beïnvloeden, zijn de bijstellingen verdeeld in de volgende categorieën:

- bijstellingen in relatie tot raadsbesluit;
- bijstellingen met resultaat;
- bijstellingen meerjarig neutraal (verschuivingen tussen jaren);
- bijstellingen neutraal (verschuivingen tussen producten).
- invulling taakstellingen
- bijstellingen MIP (meerjareninvesteringsplan) Activa

Samengevat laat de meerjarenbegroting inclusief deze voorjaarsnota de uitkomsten zien zoals is weergegeven in de volgende tabel. Voor een toelichting op de bijstellingen verwijzen wij u naar de voorjaarsnota.

In de voorjaarsnota worden de financiële bijstellingen op hoofdlijnen weergegeven. Dat betekent dat de financiële bijstellingen van € 25.000 en meer toegelicht worden. Financiële bijstellingen van minder dan € 25.000 zijn verwerkt in de meerjarenbegroting, maar worden niet nader toegelicht.

De structurele bijstellingen in de voorjaarsnota worden vooral veroorzaakt door:

- mutaties vanuit verbonden partijen (225.000);
- de vastgestelde CAO (respectievelijk 51.000 voor 2024 en 2025 en 26.000 miv 2026);
- inzet op informatieveiligheid (62.000).

Onderwerp

Voorjaarsnota 2023

Datum

23 mei 2023

Kenmerk

167542

Pagina

2 van 6

Daarnaast zien we dat de benodigde loon- en prijsstijgingen op diverse budgetten aanzienlijk zijn. Deze mutaties zijn verwerkt ten laste van de stelpost die we daarvoor hebben opgenomen in de begroting. Deze stelpost is op dit moment negatief. Zie hiervoor ook de toelichting onder de financiële consequenties.

Nagekomen aanpassing septembercirculaire 2022

Bij de vaststelling van de najaarsnota 2022 heeft u besloten de nagekomen aanpassing van de septembercirculaire 2022 niet meer te verwerken in de begroting. In het rekenmodel bij de septembercirculaire 2022 is gerekend met een stijging van de OZB waarde woningen (eigenaren) van circa 30% in 2023 ten opzichte van 2022. Door een fout in een formule is deze stijging een factor twee te hoog geraamd. Dit werkt door in de uitkeringsfactor. Het rijk heeft dit gecorrigeerd in de decembercirculaire 2022, zodat dan de juiste raming (circa 15%) van de ontwikkeling van de OZB waarde meeloopt in de berekening van de bevoorschotting in 2023. Dit leidt tot een structureel nadeel van circa € 350.000. Dit nadeel wordt vooral veroorzaakt doordat onze WOZ ontwikkeling hoger ligt dan de landelijke ontwikkeling.

Bij de vaststelling van de najaarsnota is besloten om dit nadeel in de meerjarenbegroting te verwerken zodra de definitieve cijfers bekend zijn (voorjaarsnota 2023 o.b.v. de decembercirculaire 2022). Voor 2023 is besloten om het nadeel te dekken uit de Vrije algemene reserve. Daarnaast is besloten dat we voor 2024 en verder een nieuwe afweging zullen maken, waarbij we de informatie meewegen over de definitief opgelegde WOZ waarden en de ontwikkeling van ons meerjarig saldo. Op dit moment is er nog geen informatie beschikbaar over de opgelegde belastingen over 2023. Gezien het meerjarig saldo stellen we voor om het nadeel op de WOZ ontwikkeling binnen de algemene uitkering mee te nemen in de bepaling van de OZB tarieven voor 2024.

Het totaal van de bijstelling voor 2023 en verder is hieronder weergegeven:

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Primitieve begroting		590	1.507	-2.356	-4.393
Bijstellingen i.r.t. raadsbesluit	-57	-51	-51	-51	-51
Bijstellingen met resultaat	-875	-597	-498	-475	-477
Bijstellingen meerjarig neutraal	26	-26	26	-26	26
Invulling taakstellingen	-24				
MIP Activa	136	-81	-110	-171	-189
Totaal voorjaarsnota	-794	-755	-633	-723	-691
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-794	-165	874	-3.079	-5.084

Ad 2. Kennis te nemen van de inzet van de stelpost onvoorzien

In de begroting is een stelpost voor onvoorzien uitgaven van € 95.000 beschikbaar. Bij product 4D Onvoorzien wordt de inzet van deze stelpost weergegeven.

Ad 3. Kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake de invulling van bijstellingen en ombuigingen

In de primitieve Begroting 2023 resteerde een bedrag van € 123.000 aan openstaande bijstellingen en ombuigingen voor jaarlaag 2023. € 24.000 daarvan kan niet ingevuld worden dit jaar. Er resteert een nog in te vullen taakstelling van € 99.000 in 2023. In het hoofdstuk 'Voortgang invulling

Onderwerp

Voorjaarsnota 2023

Datum

23 mei 2023

Kenmerk

167542

Pagina

3 van 6

bijstellingen en ombuigingen' is weergegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de realisatie van de taakstellingen.

Ad 4. Het beschikbaar stellen van de kredieten zoals voorgesteld in het onderdeel investeringskredieten

De raad kan bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels bijvoorbeeld de voor- of najaarsnota investeringskredieten beschikbaar stellen (art. 5 Financiële verordening). In dit onderdeel zijn deze nieuwe investeringskredieten opgenomen.

Ad 5. Kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen

De inzet van de investeringskredieten wordt continu bewaakt. De voortgang wordt bij elke rapportage van de beleidscyclus gerapporteerd (art. 6 Financiële verordening).

Kanttekeningen

In de voorjaarsnota is in kaart gebracht welke bijstellingen van budgetten noodzakelijk zijn bij continuering van het huidige beleid. Voor het grootste deel betreft dit bijstellingen die volgen uit wettelijke verplichtingen, loon- en prijsstijgingen en bijstellingen die onuitstelbaar en onvermijdelijk zijn. Wanneer deze wijzigingen niet worden doorgevoerd, betekent dit dat u niet kunt voldoen aan de wettelijke verplichtingen dan wel dat het vastgestelde beleid niet kan worden uitgevoerd.

Draagvlak

N.v.t.

Aanpak/Uitvoering

Op basis van de door de raad vastgestelde voorjaarsnota en de perspectiefnota zullen wij overgaan tot het opstellen van de Begroting 2024. Deze begroting zal in oktober worden aangeboden aan de raad. Vervolgens zal in de raadsvergaderingen van 30 oktober en 1 november de begrotingsbehandeling plaatsvinden.

Communicatie

Geen bijzonderheden.

Financiële consequenties

De financiële consequenties van de Voorjaarsnota zijn verder toegelicht in de Voorjaarsnota 2023. De Voorjaarsnota vormt enerzijds het financiële kader voor de Begroting 2024 en geeft daarnaast een prognose van het jaarrekeningresultaat 2023.

Begroting 2024

Voor de begroting 2024 gelden de volgende financiële spelregels:

- We maken een sluitende begroting binnen de toezichtskaders van de Provincie om zeggenschap te behouden over ons eigen budget.
- We gaan uit van het budget dat het Rijk meegeeft voor nieuwe taken. We houden rekening met de beperkingen die dat met zich meebrengt.
- Waar we vanuit autonomie nieuwe structurele uitgaven doen, zoeken we de dekking hiervan in eerste instantie binnen hetzelfde domein.
- Tekorten lossen we op door te kijken waar we werkzaamheden kunnen prioriteren en te faseren/ vertragen en door scherpe keuzes te maken in de bedrijfsvoering.
- We zijn terughoudend in het verhogen van lasten van onze inwoners. De onroerendezaakbelasting mag niet hoger worden dan het niveau van de Gemeente Arnhem.
- We hebben niet de intentie om voorstellen voor te leggen die structureel ingrijpen op het bestaande voorzieningenniveau.
- We volgen de Financiële verordening 2021. We blijven reëel kosten ramen. Eventuele ruimte die er in de reserves ontstaat en die niet nodig is voor het afdekken van risico's, zetten we in om kosten te verlagen en investeringen te doen in de dorpen.

Onderwerp

Voorjaarsnota 2023

Datum

23 mei 2023

Kenmerk

167542

Pagina

4 van 6

Voorstel aan de raad

Op dit moment is er nog een beperkt tekort voor 2024. De prognose zal nog worden geactualiseerd op basis van de Meicirculaire en de Najaarsnota 2023. Wanneer daarna nog een tekort resteert, zullen we in de Begroting 2024 dekkingsvoorstellen aan u voorleggen.

Prognose jaarrekeningresultaat 2023

De prognose voor het jaarrekeningresultaat 2023 is momenteel negatief. Het voorstel is om nu geen maatregelen (bezuinigingen o.i.d.) in gang te zetten om het tekort voor 2023 op te lossen. Enerzijds verwachten we in de meicirculaire een incidenteel voordeel voor 2023 vanuit de compensatieregeling voogdij / 18+. Daarnaast is er zo nodig ruimte binnen de Vrije algemene reserve om het tekort op te vangen. Voor het resterende tekort in 2024 zullen we in de begroting dekkingsvoorstellen aan u voorleggen.

Deze Vrije algemene reserve laat het volgende verloop zien:

	2023	2024	2025	2026	2027
Per 1-1	5.662	5.914	5.749	6.623	3.544
Resultaat Jaarrekening 2022	4.622				
Resultaatbestemming 2022	-887				
Resultaatbestemming 2022: bijdrage bewonersinitiatief speeltoestel	-10				
Correctie raming WOZ-waarde	-360				
Amendement begroting '22 OZB teruggave	-1.037				
Aanvulling begrotingstekort 2023	-1.282				
Totale mutatie	1.046	0	0	0	0
Per 31-12	6.708	5.914	5.749	6.623	3.544
Prognose meerjarenbegroting (incl. Begroting 2023)	-794	-165	874	-3.079	-5.084
Compensatieregeling voogdij / 18+	PM				
Per 31-12*)	5.914	5.749	6.623	3.544	-1.540
Aanvulling vrije algemene reserve					5.540
Stand na aanvulling					4.000

NB In de Financiële verordening is bepaald dat voor de Vrije algemene reserve een minimumniveau geldt van € 4.000.000. Op het moment dat de Vrije algemene reserve onder dit minimum zakt, doet het college voorstellen om binnen een periode van maximaal 4 jaar de reserve terug te brengen op het minimumniveau.

Conclusie is dat de vrije algemene reserve op dit moment toereikend is. Wat betekent dat we een buffer hebben gezien de risico's die nog op ons afkomen en de onzekerheid over 2026 en verder.

Loon- en prijsstijgingen

In onze begroting is een stelpost opgenomen voor loon- en prijsstijgingen. De omvang van deze stelpost is bepaald op basis van de verwachte inflatie in de septembercirculaire 2022. De stelpost wordt gevoed vanuit de prijscompensatie die we ontvangen via de algemene uitkering en de belastingen.

De werkelijke inflatie ligt op dit moment aanzienlijk hoger dan de verwachting in september 2022. We zien dit terug in de benodigde loon- en prijsstijgingen op diverse materiele budgetten. Maar ook in de effecten van de afgesloten CAO voor gemeenten die doorwerkt in onze salarissen en in de salarissen bij diverse verbonden partijen. Deze mutaties zijn verwerkt ten laste van de stelpost die we daarvoor hebben opgenomen in de begroting. Voor 2023 is onze stelpost voor loon- en prijsstijgingen op dit moment € 718.000 negatief.

In de meicirculaire zullen we gecompenseerd worden voor extra loon- en prijsontwikkeling over 2022 en 2023. Op dit moment is nog niet duidelijk wat de omvang van deze compensatie is. Op

Onderwerp

Voorjaarsnota 2023

Datum

23 mei 2023

Kenmerk

167542

Pagina

5 van 6

basis van de voorjaarsnota van het rijk is het maar de vraag of deze compensatie voldoende zal zijn. De index die het rijk gebruikt lijkt aanzienlijk af te wijken van de daadwerkelijke loon- en prijsstijgingen bij gemeenten. In de najaarsnota zullen wij het definitieve effect van loon- en prijsstijgingen voor de begroting 2024 in kaart brengen op basis van de septembercirculaire 2023.

Juridische consequenties

N.v.t.

WMO-aspecten

Daar waar sprake is van bijstellingen op het gebied van de WMO is dat weergegeven in de voorjaarsnota.

Duurzaamheid

Daar waar sprake is van voorstellen op het gebied van duurzaamheid, is dat weergegeven in de voorjaarsnota.

Effect op vermindering regeldruk

Nv.t.

Alternatieven

Daar waar alternatieven voorhanden zijn, is dit opgenomen in de voorjaarsnota.